

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 18: Informatika

Internetová platforma pro vizualizaci aktuální
polohy vozů MHD

Jakub Kacálek, Jan Volhejn

Pardubický kraj

Pardubice, 2023

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 18: Informatika

Internetová platforma pro vizualizaci aktuální
polohy vozů MHD

Internet platform for visualizing the current
location of public transport vehicles

Autoři: Jakub Kacálek, Jan Volhejn

Škola: DELTA - Střední škola informatiky a ekonomie, s.r.o.

Kraj: Pardubický kraj

Konzultant: Bc. Vladka Janů

Pardubice, 2023

Prohlášení

Prohlašujeme, že jsme svou práci SOČ vypracovali samostatně a použili jsme pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašujeme, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemáme závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Pardubicích dne 9. září 3020

Jakub Kacálek, Jan Volhejn

Poděkování

Chtěli bychom poděkovat ...

Abstrakt

Práce SOČ dokumentuje vývoj platformy pro vizuální zobrazování pohybů vozidel hromadné dopravy. Platforma nabízí aktuální pohled na polohu hromadné dopravy pomocí webové a mobilní aplikace. Realizace projektu zahrnuje backendovou část a webový frontend.

Klíčová slova

Programování; GraphQL; Yarn Workspaces; NextJS; Go programovací jazyk

Abstract

This thesis documents development of a platform for visual display of public transport vehicles. The platform offers an up-to-date view of the location of public transport using web and mobile application. The project implementation includes a backend and a web frontend.

Keywords

Programming; GraphQL; Yarn Workspaces; NextJS; Go programming language

OBSAH

1	Úvod	2
2	Teoretická část	3
2.1	Inspirace projektu	3
2.2	Pojmy	3
2.3	Technologie	5
3	Realizace	8
3.1	Architektura	8
3.2	Backend	9
3.3	Webová aplikace	11
4	Bezpečnost	18
5	Závěr	19

1 ÚVOD

V dnešním rychlém světě je doprava důležitou součástí našeho každodenního života. Od dojíždění do práce až po cestování na dlouhé vzdálenosti se ve velké míře spoléháme na dopravní společnosti, které nás dopraví tam, kam potřebujeme. Jednou z největších výzev pro dopravní společnosti je ku příkladu informování cestujících o aktuální poloze jejich spoje. Bez aktualizací v reálném čase mohou cestující zažívat frustraci a nepříjemnosti, což vede k negativní zákaznické zkušenosti.

Mnoho dopravců disponuje informacemi o svých spojích, které využívají jak na svých dispečincích, tak na informačních tabulích na některých zastávkách. Tyto informace jsou však často nedostupné pro cestující. Tato nedostupnost informací o spojích je způsobena tím, že dopravci nemají jednotný způsob, jakým sdílí informace s cestujícími. Většina dopravců používá své vlastní webové stránky, které jsou často neaktualizované a nekompatibilní s mobilními zařízeními.

Cílem této práce je navržení a realizace webové platformy, která umožní dopravním společnostem sdílet informace a provozní upozornění s cestujícími. Tato platforma má potenciál zlepšit způsob, jakým cestující interagují s dopravními společnostmi a poskytnout jim přesné a aktuální informace, které jim pomohou činit informovaná rozhodnutí o jejich cestovních plánech.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 INSPIRACE PROJEKTU

Motivace k tomuto projektu vznikla absencí podobného řešení ve městě Pardubice.

2.1.1 Existující řešení

Řešení pro zobrazování aktuální polohy již existuje v některých městech České republiky, tato řešení jsou však většinou uživatelsky nepřívětivá, nebo nezobrazují informace o spojení. Zde jsou některá řešení, u kterých jsme se inspirovali.

- <https://mapa.pid.cz/> - Praha a Středočeský kraj (PID)
- <https://www.mpvnet.cz/odis/map> - Liberecký kraj (IDOL)

2.2 POJMY

2.2.1 WebSocket

WebSocket [10] je technologie pro obousměrnou komunikaci mezi webovým prohlížečem a serverem. Umožňuje otevření komunikačního kanálu mezi klientem a serverem, přes který mohou obě strany posílat a přijímat zprávy v reálném čase. To je velmi užitečné pro aplikace, které potřebují získávat aktualizace nebo zprávy od serveru bez nutnosti, aby klient musel ručně požadovat nové informace. WebSocket poskytuje efektivnější způsob komunikace než technologie jako HTTP [1], které vyžadují, aby klient a server navazovali nové spojení pro každou zprávu.

2.2.2 Frontend

Vývoj frontendu se týká tvorby uživatelského rozhraní a uživatelského prostředí webových stránek nebo aplikací. Jedná se o část vývoje webových stránek, která se zaměřuje na klientskou stranu neboli část aplikace, která je viditelná pro uživatele a komunikuje s ním. Frontendoví vývojáři používají jazyky jako HTML, CSS a JavaScript k vytvoření vizuálního rozvržení, designu a funkčnosti webových stránek nebo aplikace. Používají také frameworky, jako jsou React, Angular a Vue.js, aby uspořádali a strukturovali svůj kód, který je tak efektivnější a škálovatelnější.

2.2.3 Backend

Vývojem backendu se rozumí vytváření serverové části webových stránek nebo aplikací. Jedná se o část vývoje webu, která se zaměřuje na logiku a funkce, jež pohání aplikaci, a je zodpovědná za zpracování a manipulaci s daty a komunikaci s frontendem. Vývojáři backendu používají jazyky jako Java, NodeJS a Go, aby vytvořili logiku a funkčnost aplikace.

Využívají se frameworky jako Express pro NodeJS, nebo Chi pro Go, které usnadňují vývoj backendu a zvyšují jeho efektivitu a škálovatelnost.

2.2.4 Framework

Framework je sada předpřipraveného kódu a nástrojů, které poskytují strukturu pro vývoj určitého typu aplikace nebo softwaru. [21] Je navržen tak, aby vývojářům ušetřil čas a námahu tím, že jim poskytne základní strukturu a společné funkce a umožní jim soustředit se na vytváření jedinečných funkcí aplikace. Frameworky lze použít pro vývoj frontendů i backendů a k dispozici je mnoho různých typů frameworků.

Při použití frameworku mohou vývojáři využívat předpřipravené moduly a knihovny, což pomáhá zkrátit dobu vývoje, zlepšit udržitelnost kódu a zvýšit celkový výkon a škálovatelnost aplikace. Frameworky také často přicházejí se sadou konvencí, osvědčených postupů a dokumentace, které pomáhají zajistit, aby byl kód uspořádaný a konzistentní, což může usnadnit jeho pochopení a údržbu ostatními vývojáři.

2.2.5 Databáze

Databáze je systém pro ukládání a správu dat.

2.2.6 Cache

Cache neboli mezipaměť je termín, který označuje dočasné uložení dat, aby bylo možné k nim později přistupovat rychleji. Cache může zlepšit výkon aplikace, protože umožňuje ukládat data, která se často používají, do paměti a pak je při dalším použití získat rychleji.

2.2.7 Jednotný datový formát JDF

Jednotný datový formát JDF je sada pravidel vydaných v metodickém pokynu č.5 k organizaci celostátního informačního systému o jízdních řádech vydaném Ministerstvem dopravy ČR [4]. JDF udává strukturu souborů a jejich obsah. Je založen na formátu CSV (Comma Separated Values) - záznamově orientovaný formát dat s oddělovači (pole oddělena čárkou, záznamy odděleny středníkem a CRLF). Aktuálně existují tři verze JDF: JDF1.9, JDF 1.10 a JDF 1.11, každá využívaná různými dopravními podniky.

2.3 TECHNOLOGIE

2.3.1 JavaScript

JavaScript je programovací jazyk [6], který je používán především pro vývoj webových aplikací. Je to jazyk s dynamickým typováním, což znamená, že se datové typy proměňují v závislosti na hodnotách, které jsou jim přiřazeny. JavaScript může být použit pro tvorbu interaktivních webových stránek, včetně těch, které reagují na události, jako jsou kliknutí na tlačítka nebo přetažení objektů. Je také používán pro tvorbu mobilních aplikací a pro spouštění úloh na straně serveru pomocí technologie Node.js. JavaScript je jedním z nejčastěji používaných programovacích jazyků na webu.

2.3.2 TypeScript

TypeScript je programovací jazyk [7], který je postaven na JavaScriptu a přidává do něj statické typování. To znamená, že v TypeScriptu je nutné explicitně určit datové typy proměnných a funkcí, což může pomoci při vyhledávání chyb v kódu a umožňuje lepší předvídatelnost a spolehlivost programů. TypeScript je navržen tak, aby podporoval rozšiřitelnost a zjednodušil vývoj velkých aplikací. Jeho kód se kompiluje do JavaScriptu, takže může být použit na všech místech, kde je podporován JavaScript. TypeScript je používán pro vývoj webových aplikací a je často používán spolu s frameworky jako Angular nebo React.js.

2.3.3 React.js

React.js je populární knihovna jazyka JavaScript pro vytváření uživatelských rozhraní. Umožňuje vývojářům vytvářet opakovaně použitelné, složitelné komponenty, které lze snadno vykreslovat a aktualizovat v reakci na změny dat nebo interakce s uživatelem. Jednou z klíčových vlastností Reactu je jeho schopnost efektivně aktualizovat uživatelské rozhraní v reakci na změny v podkladových datech, což se děje prostřednictvím procesu zvaného "virtuální rozdělení DOM". To může vést k výraznému zvýšení výkonu, zejména u rozsáhlých a složitých aplikací. React také poskytuje užitečnou sadu vývojářských nástrojů a vývojářsky přívětivých funkcí, jako je JSX, syntaktické rozšíření jazyka JavaScript, které umožňuje vkládat do kódu jazyka JavaScript prvky podobné HTML. Popularita Reactu v posledních letech rychle roste a je široce používán v mnoha populárních webových stránkách a webových aplikacích, jako jsou Facebook, Instagram, Netflix a Airbnb [8]. React má také velkou a aktivní komunitu vývojářů, kteří přispívají k vývoji knihovny a vytvářejí mnoho knihoven a nástrojů třetích stran, které lze použít k vylepšení možností vývoje Reactu.

2.3.4 Leaflet

Leaflet je open source knihovna JavaScriptu [9], která slouží k vytváření interaktivních map. Umožňuje vývojářům snadno vytvářet přizpůsobitelné, výkonnostně nenáročné mapy, které lze vkládat do webových stránek a aplikací. Leaflet poskytuje jednoduché a intuitivní rozhraní API a také širokou škálu modulů pro rozšíření jeho funkčnosti. Podporuje také různé poskytovatele mapových podkladů, například OpenStreetMap a Mapbox, a lze jej integrovat s různými dalšími webovými technologiemi, například Bootstrap a ReactJS. Celkově je Leaflet výkonným nástrojem pro vytváření dynamických a interaktivních map, které mohou zlepšit uživatelské prostředí webových stránek nebo aplikací.

2.3.5 Go

Go je programovací jazyk, který byl vyvinut společností Google [11]. Je to staticky typovaný jazyk, který je navržený tak, aby byl efektivní a snadno použitelný. Go se často používá pro vývoj webových aplikací a nástrojů pro správu a automatizaci systémů. Jeho jednoduchost a rychlost kompilace jsou mezi vývojáři velmi oblíbené.

2.3.6 GraphQL

GraphQL [12] je dotazovací jazyk pro rozhraní API, který klientům umožňuje předvídatelným a efektivním způsobem požadovat přesně ta data, která potřebují. Na rozdíl od jazyka REST, který k získání všech dat potřebných pro konkrétní zobrazení nebo funkci vyžaduje několik koncových bodů, jazyk GraphQL umožňuje vývojářům získat všechna

potřebná data jediným požadavkem. To může vést k výraznému zvýšení výkonu, zejména na mobilních zařízeních nebo při práci s velkým množstvím dat. Jazyk GraphQL navíc umožňuje větší flexibilitu ve struktuře vrácených dat, protože klient může požadovat přesně ta pole, která potřebuje, a nikoli pevnou sadu polí definovanou rozhraním API. To umožňuje efektivnější využití šířky pásma sítě a může zjednodušit kód klienta.

2.3.7 Redis

Redis je open source software, který ukládá data do paměti jako páry klíč-hodnota. Redis lze použít jako databázi, cache nebo zprostředkovatele zpráv. Redis podporuje různé datové struktury, například textové řetězce, seznamy, mapy, množiny a další. Redis je rychlý a škálovatelný pro aplikace v reálném čase, které potřebují nízkou latenci a vysokou propustnost. [13]

2.3.8 MongoDB

MongoDB je dokumentový databázový systém, který je navržený tak, aby byl snadno škálovatelný a přizpůsobitelný. Dokumentový systém je typ databázového systému, který ukládá data ve formě dokumentů, které jsou uloženy v kolekcích. Dokumenty jsou zpravidla uloženy ve formátu JSON, což umožňuje ukládat data ve struktuře, která je přímo použitelná pro kód aplikace. Dokumentové databáze jsou vhodné pro ukládání dat, která jsou složitá a nestructurovaná, jako jsou data zpracovávaná v rámci webových aplikací. MongoDB je jedním z nejpopulárnějších dokumentových databázových systémů a je často používán pro vývoj webových aplikací.

2.3.9 Docker

Docker je platforma, která umožňuje vytvářet, spouštět a sdílet aplikace pomocí kontejnerů. Kontejnery jsou izolovaná prostředí, která společně balí kód a závislosti, což usnadňuje nasazení a provoz aplikací na různých platformách. [14]

2.3.10 PWA

Progresivní webové aplikace (anglicky Progressive Web Apps, PWA) jsou webové aplikace, které vypadají a načítají se jako běžné webové stránky. Navíc ale nabízí funkce běžně dostupné pouze nativním aplikacím, např. práci offline, push notifikace nebo přístup k hardwaru zařízení. PWA tak kombinují flexibilitu webu s možnostmi aplikací. [20]

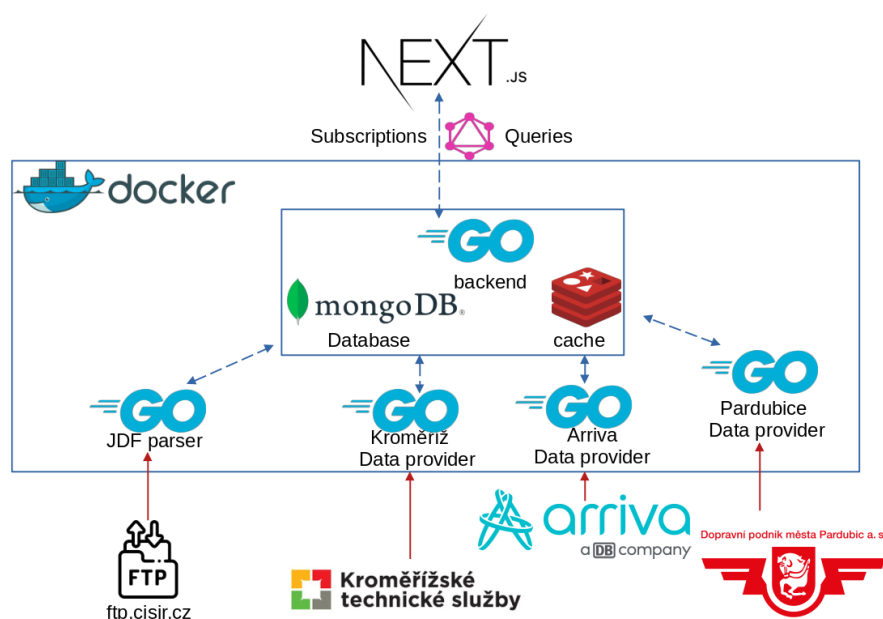
3 REALIZACE

Platforma má za účel vytvořit jednoduchý způsob pro dopravní podniky o sdílení jejich dat o polohách vozidel. Dopravní podniky většinou interně disponují těmito daty, využívají se na dispečincích, či k sledování zpoždění na informačních tabulích na jednotlivých zastávkách.

Služba nabízí pro Dopravní podniky další způsob komunikace o aktuálním dění se svými cestujícími. Každý dopravce má možnost za pomoci webového portálu přidat provozní upozornění přímo do aplikace.

3.1 ARCHITEKTURA

Architektura platformy je tvořena z několika částí, které jsou navzájem propojeny. Uživatel interaguje s webovou aplikací, která komunikuje s backendem. Backend je tvořen z několika služeb, které komunikují s datovými zdroji dopravců.

Obrázek 3.1: Architektura aplikace

Tento projekt je rozdělen do dvou hlavních částí, frontend na frameworku NextJS s využitím programovacího jazyka TypeScript a backend, který je napsán v programovacím jazyce GO.

3.2 BACKEND

Backendová část projektu má za úkol získat data od jednotlivých dopravních podniků, získat data z Celostátního informačního systému o jízdních řádech[2] a za pomoci GraphQL je zprostředkovat frontendové části.

3.2.1 Využité technologie

Backendová část projektu je napsaná v programovacím jazyce GO. Routování zajišťuje jednoduchá knihovna Chi-go. Hlavním endpointem celé aplikace je `"/query"`, za který odpovídá GraphQL, jenž se stará o dotazy a subscriptions. Díky využití GraphQL subscriptions je frontend schopen zobrazovat data v téměř reálném čase. Jako hlavní databázový systém byl využit MongoDB2.3.8, kvůli flexibilitě a rychlé škálovatelnosti. Pro zrychlení opakujících se operací, aplikace využívá Redis2.3.7 jako `rycle` dostupnou cache2.2.6.

```
/*golang, redis, mongo, docker, graphql, clouflare tunnels*/
```

3.2.2 Služby

Samotný backend využívá návrhovou architekturu mikroslužeb (microservices). Je rozdělen na několik menších částí, které mají za úkol jiné operace. První mikroslužba se zabývá stahováním a zpracováváním dat pro strojové čtení jízdních řádů, tato data se díky vyhlášce[3] nacházejí na jednotném serveru, na toto téma dále 3.2.3. V aktuální době však neexistuje žádné podobné nařízení, které by upravovalo zveřejňování dat o aktuálních polohách vozidel. Nejednotnost těchto dat znamená, že pro každý dopravní podnik musela být vytvořena mikroslužba s individuálním konektorem. Poslední důležitou službou je samotná komunikace s frontendovou částí.

3.2.3 Strojové čtení jízdních řádů

Podle vyhlášky[3] musí jednotlivé dopravní podniky zveřejňovat jízdní řády spojů. Jedna microservice se zabývá stahováním a zpracováváním těchto dat.

Každý dopravní podnik má povinnost zveřejňovat své jízdní řády pro strojové čtení. Tyto data dopravní podniky publikují prostřednictvím Celostátního informačního systému o jízdních řádech(CISJŘ)[2]. Tento systém spravuje firma CHAPS spol. s.r.o.[5]. Výstupem CISJŘ je veřejně přístupný ftp server na adrese 'ftp://ftp.cisjr.cz'. Data jsou zveřejňována ve formátu JDF 2.2.7 a jsou zazipována.

Ze struktury a dat těchto souborů mikroslužba pro zpracování jízdních řádů vytvoří v databázovém systému MongoDB 2.3.8 dokumenty jednotlivých spojení veřejné dopravy. Tento dokument obsahuje informace o příjezdech a odjezdech ze zastávek, jejich pevné kódy, typ vozidla a další. Jednotlivé spojení veřejné dopravy jsou jednoznačně identifikovatelná za pomoci kombinace čísla linky a čísla spoje.

3.2.4 Data dopravních podniků

Dopravní podniky z-pravidla využívají data o aktuální poloze vozidel pouze pro interní použití na dopravních dispečincích. Tato data nejsou nijak upravována nařízeními nebo vyhláškami, což znamená že nejsou sjednocená pravidla mezi podniky, jak by tato data měli vypadat.

Ze strany této aplikace to znamená nutnost implementace individuální mikroservisy pro každý dopravní podnik. Úkolem těchto mikroservis je získání dat o aktuální poloze vozidel a jejich zpracování do jednotného formátu pro použití. Data jsou poté ukládána do datového úložiště Redis2.3.7, které funguje jako cache2.2.6, pro následné čtení hlavní mikroservisou.

Od dopravních podniků Informace o poloze spoje se také ukládá v kontextu celé trasy, což umožňuje cestujícím vidět přesnou trasu spoje, včetně informací o zastávkách.

3.2.5 Komunikace s frontendem

Poslední službou, je služba, která má za úkol poskytovat všechna získaná data frontendové části. K tomuto úkolu bylo nasazeno rozhraní GraphQL. Správné využití GraphQL zabraňuje přebytknému stahování velkého množství dat, a pomáhá ke zjednodušení komunikace.

Hlavními informacemi, které backend poskytuje frontendové části, jsou aktuální polohy vozidel. K tomuto účelu slouží subscription "GetVehicles", která každých 10 sekund pošle nová data.

Pro získání dodatečných informací o spoji slouží query "GetConnectionDetail" a "GetRoads", které potřebují dva argumenty, číslo linky "line_name"

a číslo spoje "connection_number", k jedinečné identifikaci spoje.

K získání budoucích odjezdů ze zastávek slouží query "GetStationConnections", která potřebuje jako argument IDzastávky a vrací zpět spoje které v příštích 45 minutách projedou danou zastávkou.

3.2.6 Nasazení na server

Platforma je nasazena za pomoci kontejnerizace. Kontejnerizace nám zaručuje identické prostředí, které obsahuje pouze nezbytná data k běhu jednotlivých mikroservis.

Pro vytvoření kontejnerů je použit Docker. Proces vytváření jednotlivých kontejnerů zahrnuje použití souboru "Dockerfile", který přesně popisuje jednotlivé kroky k sestavení.

K následnému nasazení je využíván docker-compose, který umožňuje definovat služby (jednotlivé mikroservices, mongoDB, redis) a komunikaci mezi službami. Pro definování služeb se využívá soubor "docker-compose.yaml", který poté dovoluje spravovat všechny kontejnery pomocí jediného příkazu.

3.3 WEBOVÁ APLIKACE

Frontendová část platformy, ve formě webové aplikace a aplikace mobilní je hlavní částí platformy, která živá data o pohybu vozidel komunikuje k cestujícím.

Využívá přitom komunikace s Backendem za pomoci REST + GraphQL API, vše za využití protokolů HTTPS, nebo WebSocket.

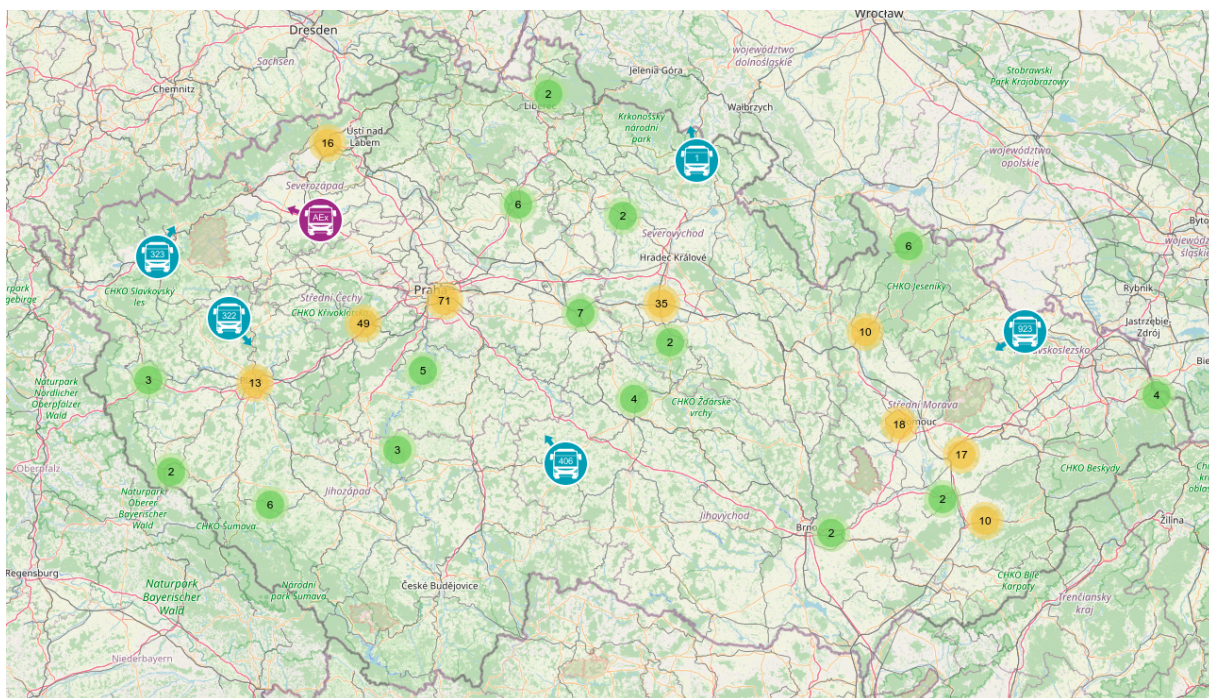
Webová aplikace využívá technologie NextJS pro statické generování aplikace na straně serveru (pro podporu SEO). Webová aplikace využívá za svého chodu spoustu doplňujících dotazů přes internet pro dosažení interaktivity, takzvaných XHR requestů.

Webová stránka díky tomu odpovídá jednostránkové aplikaci s ovládacími prvky.

3.3.1 Mapa

Na jednotné mapě se zobrazují všichni dopravci. Mapu lze ovládat na mobilních zařízeních pohyby prsty, nebo na stolních počítačích myší. Podle uživatelského pohledu aplikace vybere dopravce, které by měla zobrazovat a dochází zde k optimalizaci přenášných dat. Do zařízení uživatele jsou přenášeny pouze polohy vozidel, které na mapě vidí.

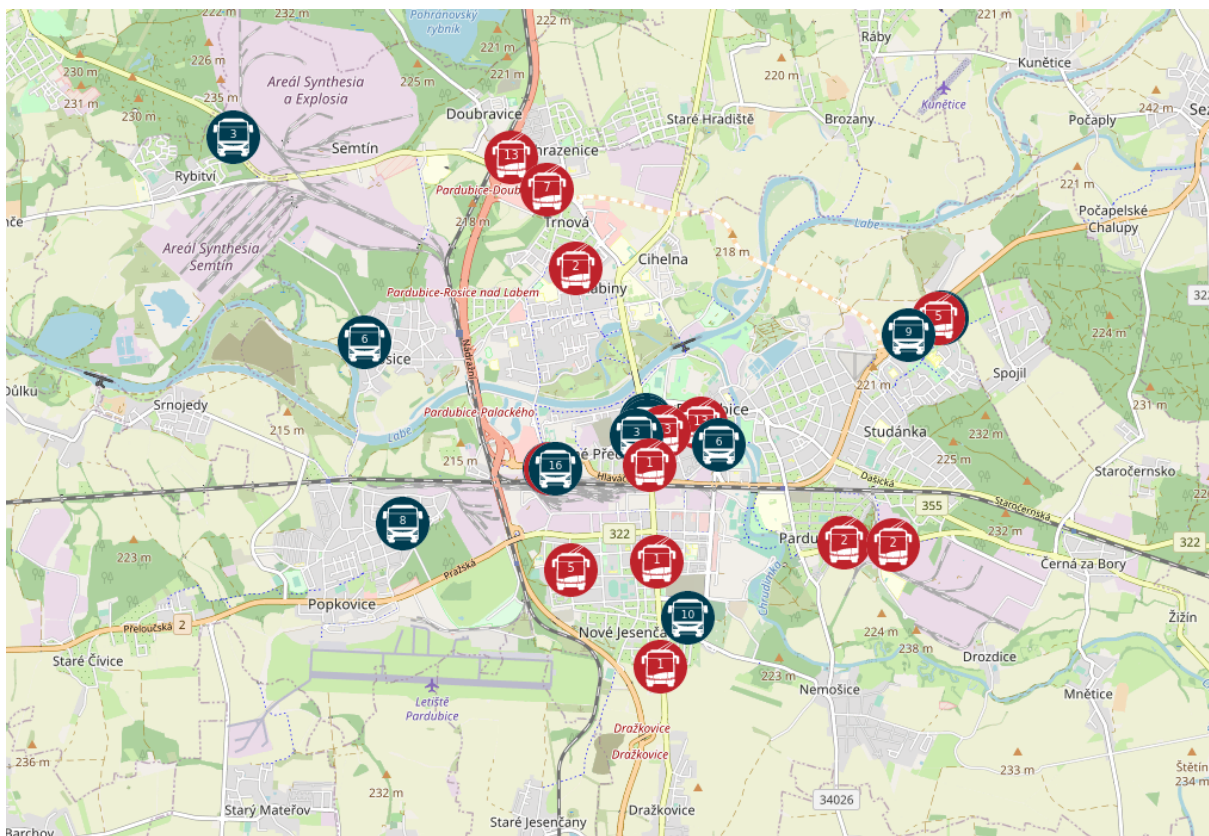
Pro přehlednost mapa implementuje funkci shlukování vozidel do bublin. Shlukování do bublin zajistí v aplikaci přehlednost a plní i funkci optimalizace výkonu mapy. Při vzdáleném pohledu je funkce plynulé animace pohybu vozidel vypnuta.

Obrázek 3.2: Ukázka shlukování vozidel na mapě

3.3.2 Zobrazování vozidel

K živému zobrazování dat se využívá GraphQL [2.3.6](#) subscription "GetVehicles", díky které z backendu automaticky přijde zpráva s aktuálními daty. Tato data však mívají rozestup 10 sekund, proto se animace plynulého přechodu dopočítává. Jednotlivá data vozidel jsou rozdělena podle dopravců, subscription [2.2.1](#) se tedy upravuje podle toho, kam se uživatel zrovna dívá.

Obrázek 3.3: Ukázka části mapy

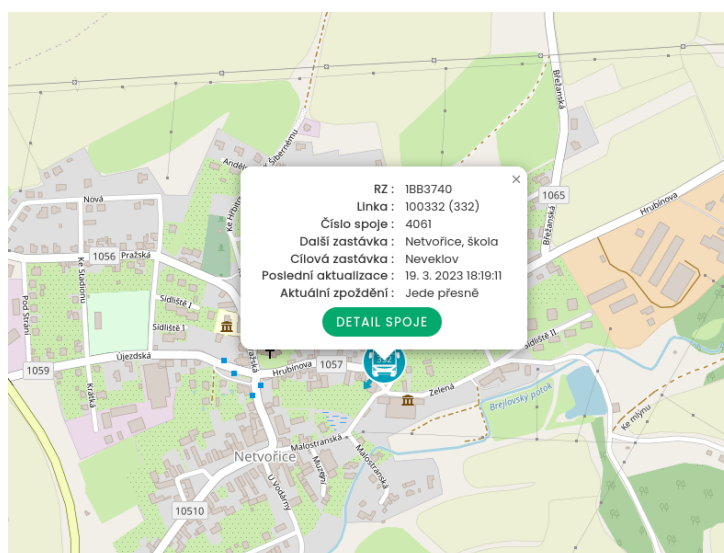
Pro dosažení plynulosti zobrazování využívá aplikace **nejlepších praktik** pro práci s frameworkem ReactJS2.3.3. Časování animace přenechává aplikace webovému prohlížeči uživatele, využívá totiž Webového rozhraní `Window.requestAnimationFrame()`[18], které zajišťuje vytváření nových snímků ve vhodné frekvenci.

3.3.3 Cache

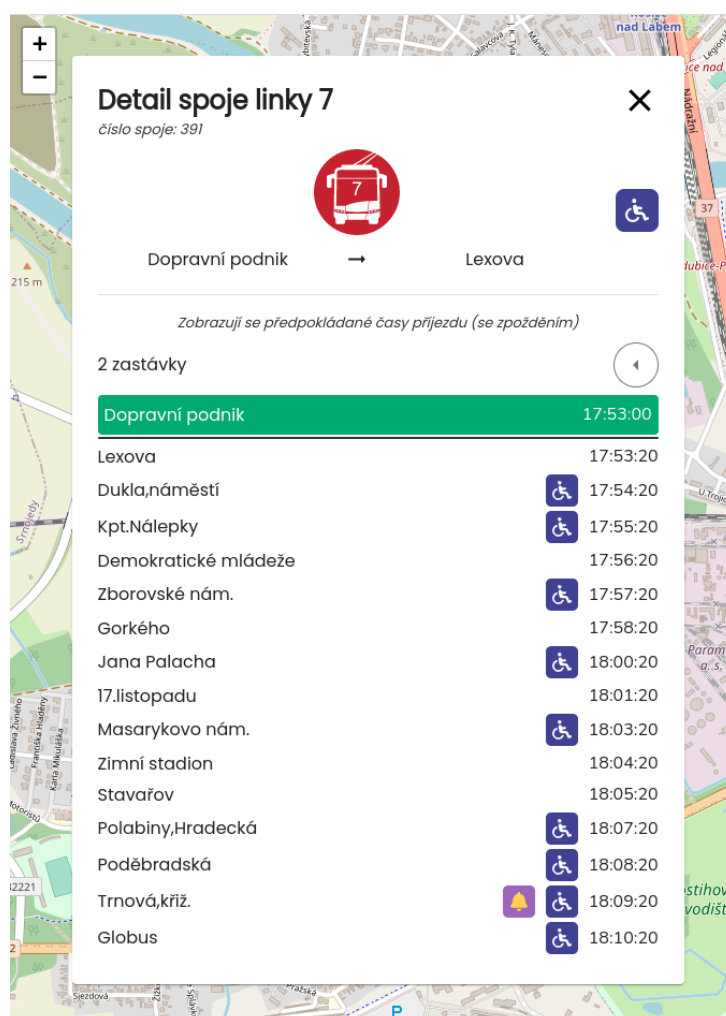
Data prostřednictvím dotazování Backendu jsou na straně cestujícího ukládána do cache, aby již nebylo třeba tato data opakovaně načítat. Cache2.2.6 na straně webové aplikace šetří uživatelům jejich datové připojení a zároveň snižují nároky na vytěžování serveru. 📌

3.3.4 Detail spojení

Uživatel má po kliknutí na jedoucí spoj k dispozici základní informace o tomto spoji, viz obr.3.4, číslo linky 📌, zpoždění, další zastávka a cílová zastávka. Toto vše je vždy individuálně upravitelné pro každý dopravní podnik. Po rozkliknutí bližšího detailu o spojení, se uživateli zobrazí dodatečné informace viz **obr.3.5**

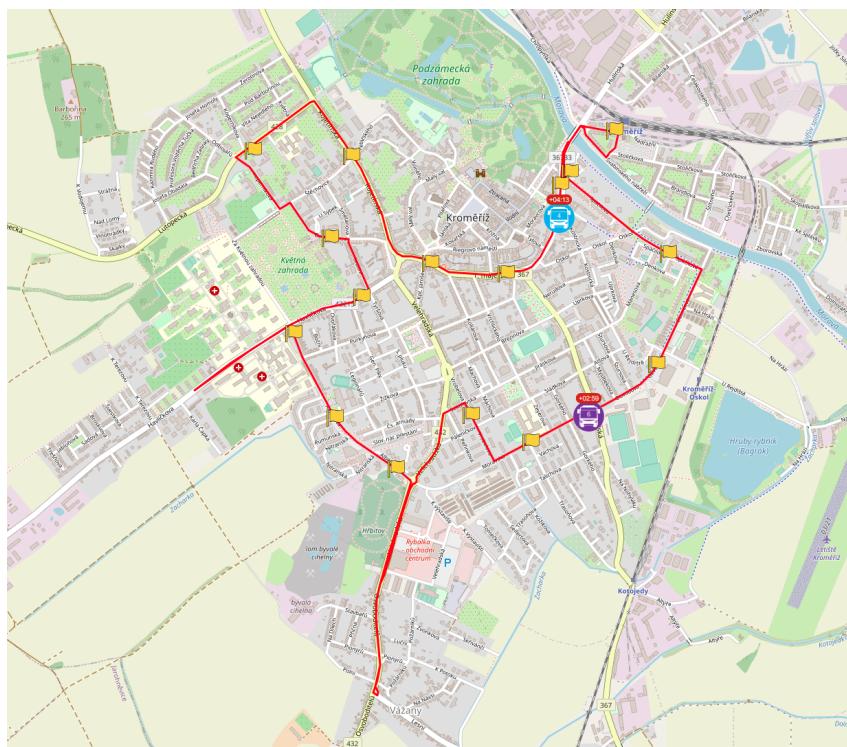
Obrázek 3.4: Detail linky 332

Obrázek 3.5: Rozšířený detail linky 7

Současně s zobrazením bližších informací o spoji se zobrazuje také grafická reprezentace

trasy, kudy daný spoj pojede, včetně zobrazení zastávek.

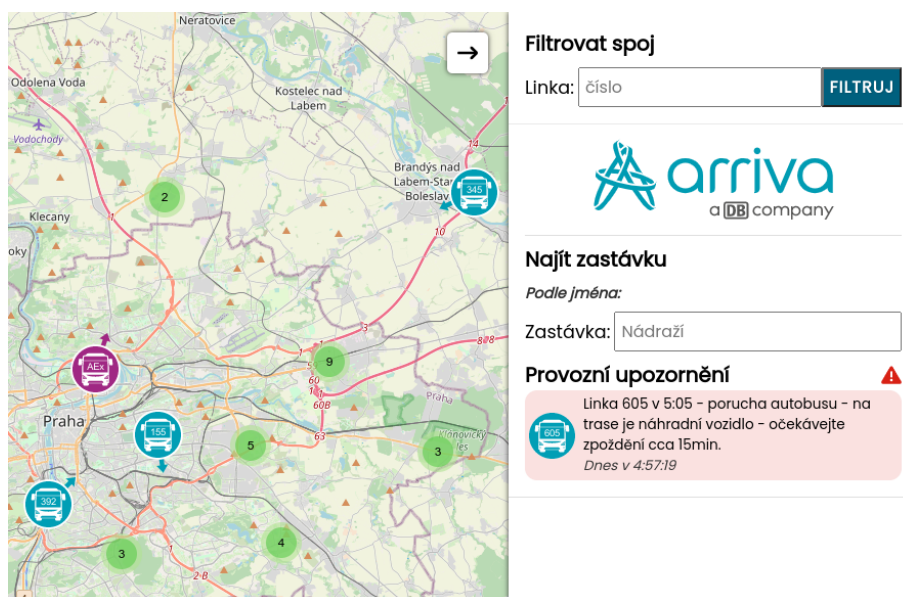
Obrázek 3.6: Detail trasy v Kroměříži

3.3.5 Provozní upozornění

Dopracovníci mohou přidávat do aplikace klienta provozní upozornění, které se zobrazí v případě, že se vyskytne nějaká situace, která může mít vliv na cestu cestujícího.

Za tímto účelem vzniklo uživatelské prostředí pro dispečink dopravce.

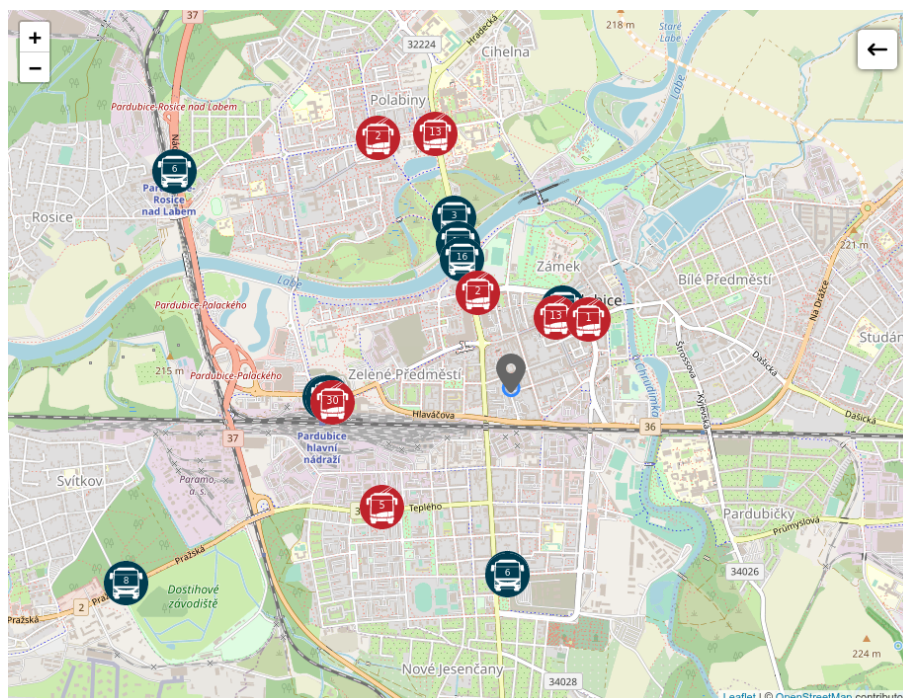
Aplikace pravidelně zjistí aktuální stav a zobrazí nejnovější informace.

Obrázek 3.7: Ukázka provozního upozornění

3.3.6 Práce s polohou uživatele

Aplikace na požádání od uživatele získá jeho aktuální polohu a pro cestujícího v zobrazí zastávky v jeho blízkosti.

Obrázek 3.8: Ukázka polohy uživatele

3.3.7 Monitorování návštěvnosti

Zajímavou funkcí pro dopravce je monitorování návštěvnosti aplikace za pomoci Google Analytics. Pro získávání přesných dat o užitečných a oblíbených funkcích aplikace využíváme monitorování vlastních událostí, např. při otevření detailu spoje, nebo vyhledání detailu zastávky.

3.3.8 Aplikace a web

Aplikace využívá experimentálních funkcí technologie PWA^{2.3.10} jako je například načítání GPS souřadnice uživatele, zobrazování notifikací, nastavení připomínky na příjíždějící spoj. Funkce PWA zároveň nabízí stahování map do zařízení, aby nemuseli být při každém spuštění znovu stahovány.

Díky technologii PWA je webové aplikaci umožněno využít vnitřního uložště zařízení pro ukládání dat o mapách, a tím je možné ušetřit uživatelům další stahování a prodlevu před možností využívání aplikace.

4 BEZPEČNOST

Webové aplikace jsou v dnešní době rozšířeny do různých odvětví, včetně školství, zdravotnictví a samozřejmě hojně i do běžného života. Toto rozšíření však s sebou nese i rizika kybernetických hrozeb a útoků. Kyberzločinci neustále hledají zranitelná místa ve webových aplikacích, a proto je zabezpečení webových aplikací nezbytnou součástí každého procesu vývoje webových aplikací.

Bezpečností webových aplikací se zabývá projekt OWASP [16](Open Web Application Security Project) se svým seznamem Top 10 nejzávažnějších [15] bezpečnostních rizik webových aplikací. Tento seznam je pravidelně aktualizován, aby odrážel nejnovější trendy v oblasti bezpečnostních hrozeb pro webové aplikace.

Tento projekt se snaží o řešení těchto bodů. Zde jsou některá navržená řešení.

- **Kryptografické selhání**[17]: Backendová i frontendová část projektu využívají komunikace pomocí šifrovaného protokolu HTTPS. Certifikáty jsou podepsané certifikačními autoritami Let's Encrypt a Google Trusted Services.
- **Injection**
- **Zranitelné a zastaralé komponenty**

5 ZÁVĚR

Závěrem lze říci, že jsme úspěšně vyvinuli platformu, která umožňuje dopravním podnikům měst sdílet data o poloze v reálném čase. Díky využití veřejně dostupných dat jízdních řádů, se podařilo vytvořit spolehlivé a efektivní řešení pro sdílení údajů o poloze a o informacích o vozidlech veřejné dopravy.

Aktálně je platforma dostupná pro dopravní podniky města Pardubice a.s. (na adrese <https://online.dpmp.cz>), a pro technické služby Kroměříž s.r.o (na adrese <https://kromeriz.mhdonline.cz/>).

V době psaní této dokumentace probíhá integrace nového dopravce Arriva do aplikace (na adrese <https://global.mhdonline.cz/>)

Plánem do budoucna je rozšiřovat dostupnost služby i pro další dopravní podniky v rámci České republiky.

Kromě toho byla platforma navržena s ohledem na škálovatelnost a rozšiřitelnost, což umožňuje budoucí růst a rozšíření. Celkově tato práce nejen splnila své cíle, ale také prokázala potenciál této platformy výrazně zlepšit komunikaci a spolupráci s dopravními podniky.

LITERATURA

- [1] *Difference between HTTP and WebSocket (HTTP 2.0)* [online]. <https://developerinsider.co/> [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://developerinsider.co/difference-between-http-and-http-2-0-websocket/>
- [2] *Celostátní informační systém o jízdních řádech CIS JŘ* [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z <https://portal.cisjr.cz/>
- [3] ČESKÁ REPUBLIKA. *VYHLÁŠKA ze dne 23. června 2014 o jízdních řádech veřejné linkové dopravy*. In: Sbírka zákonů. 2014, částka 52, číslo 122. Dostupné také z <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=27158>
- [4] ČESKÁ REPUBLIKA. *METODICKÝ POKYN Č.5 K ORGANIZACI CELOSTÁTNÍHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU O JÍZDNÍCH ŘÁDECH*. In: . Ministerstvo dopravy – Odbor veřejné dopravy, 2014, ročník 2014, 11/2014-190-CIS/6. Dostupné také z [https://www.mdcr.cz/getattachment/Dokumenty/Verejna-doprava/Jizdni-rady,-kalendare-pro-jizdni-rady,-metodi-\(1\)/Jizdni-rady-verejne-dopravy/metodicky-pokyn-cis-5.pdf.aspx](https://www.mdcr.cz/getattachment/Dokumenty/Verejna-doprava/Jizdni-rady,-kalendare-pro-jizdni-rady,-metodi-(1)/Jizdni-rady-verejne-dopravy/metodicky-pokyn-cis-5.pdf.aspx)
- [5] *CHAPS: CIS JŘ* [online]. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z <https://www.chaps.cz/cs/products/CIS>
- [6] *JavaScript* [online]. mozilla.org [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript>
- [7] *TypeScript* [online]. <https://www.typescriptlang.org/> [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://www.typescriptlang.org/>
- [8] *The Top Companies That Are Using React Js Services* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://www.bigscal.com/blogs/frontend-technology/top-companies-using-react-js-services-to-their-best/>
- [9] *Leaflet* [online]. [cit. 2023-01-25]. Dostupné z <https://leafletjs.com/>
- [10] *The WebSocket Protocol* [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z <https://www.rfc-editor.org/rfc/rfc6455>
- [11] *Go* [online]. [cit. 2023-02-19]. Dostupné z <https://go.dev/>
- [12] *GraphQL* [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z <https://graphql.org/>

- [13] *Redis* [online]. [cit. 2023-03-19]
- [14] *Docker* [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z <https://www.docker.com/>
- [15] *OWASP Top 10* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://owasp.org/Top10>
- [16] *OWASP* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://owasp.org/>
- [17] *Kryptografické selhání* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z https://owasp.org/Top10/A02_2021-Cryptographic_Failures/
- [18] *MDN Web Docs* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/API/window/requestAnimationFrame>
- [19] *Let's Encrypt* [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné z <https://letsencrypt.org/>
- [20] *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Progresivní webové aplikace* [online]. c2023 [citováno 19. 03. 2023]. Dostupný z WWW: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Progresivn%C3%AD_webov%C3%A9_aplikace&oldid=22399924
- [21] *Framework* [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z <https://codeinstitute.net/global/blog/what-is-a-framework/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

3.1	Architektura aplikace	8
3.2	Ukázka shlukování vozidel na mapě	12
3.3	Ukázka části mapy	13
3.4	Detail linky 332	14
3.5	Rozšířený detail linky 7	14
3.6	Detail trasy v Kroměříži	15
3.7	Ukázka provozního upozornění	16
3.8	Ukázka polohy uživatele	16